

Q & A

Wat betekent pedagogiek?

Pedagogiek gaat over het handelen van een volwassene, de trainer-coach, met een opvoedkundig doel, namelijk kinderen helpen zich te ontwikkelen tot zelfstandige autonome personen.

Een kind is afhankelijk van volwassenen en heeft hun aandacht en ondersteuning nodig om op een goede manier te kunnen opgroeien, dit is hetzelfde op het voetbalveld. Je streeft er naar dat jouw spelers met veel plezier leren voetballen en dit ook graag blijven doen, hieraan lever je als trainer-coach een belangrijke bijdrage.

Om te leren zullen kinderen ook kleine tegenslagen ervaren, als het even niet lukt wat ze graag al zouden willen kunnen bijvoorbeeld. Hierbij gaat het vooral om de juiste begeleiding bieden, zodat deze leerervaring de best mogelijke opbrengst kent voor de langere termijn (als speler en als mens).

Om op een prettige manier te kunnen leren, hebben kinderen sturing nodig. Waarbij je als trainer grenzen aangeeft, maar binnen die grenzen ook ruimte geeft. Structuur bieden, regels en kaders stellen hoort er dan ook bij. Het gaat hierbij niet om “de baas zijn”, maar om het voetballen op een dusdanige manier te begeleiden dat plezier en ontwikkeling mogelijk is.

Wat is het nut van het pedagogisch verantwoord begeleiden van spelers?

Er bestaat per definitie een **pedagogische relatie** tussen de trainer en de jeugdspeler, van kind tot volwassene; “Elk contact dat je hebt met een kind is bewust of onbewust opvoeden”

Het is daarom niet zozeer de vraag OF je als volwassene bij wilt dragen aan de ontwikkeling van een speler, maar dit is onlosmakelijk verbonden aan jouw rol. Het gaat er voornamelijk om HOE je deze relatie vormgeeft.

Waarbij het doel is dat je positief bijdraagt dat elke speler plezier kan beleven aan het voetballen en zich kan ontwikkelen op het niveau dat bij hem/haar past. Als speler en als mens.

Wat is de achterliggende theorie en waarom?

Wat verantwoord pedagogiek handelen is, is niet eenduidig te beantwoorden. Als kapstok is de zelfdeterminatie theorie van Deci & Ryan gebruikt. Als motivatietheorie, om spelers aan te zetten en te stimuleren om zelf in beweging te komen.

In deze theorie staan de drie basisbehoeften van de mens centraal: **Autonomie, Binding (relatie), Competentie**

Binnen het voetbal kunnen deze drie basisbehoeften van nature vervuld worden door het spel te spelen, zonder dat hier een trainer-coach aan te pas hoeft te komen. Kinderen die voetballen maken bijvoorbeeld zelf keuzes hoe zij handelen binnen het spel (autonomie), ze

zijn onderdeel van een team (binding) en leren al spelende nieuwe dingen of verbeteren hun vaardigheden (competentie).

De rol van jou als trainer-coach is om het plezier in voetballen te stimuleren en de ontwikkeling als speler en als mens te begeleiden. Bij iedere speler, zodat ze allemaal met plezier blijven voetballen en zich verder (willen) ontwikkelen.

Hoe verhoudt de pedagogische visie zich tot de KNVB-visie op voetballen en leren voetballen?

Er bestaat zoals gezegd per definitie een pedagogische relatie tussen de trainer en de jeugdspeler, van kind tot volwassene. Dit betekent dat pedagogisch handelen een integraal onderdeel is binnen de taken van een trainer-coach. Leren voetballen en het welbevinden en belang van het kind gaan daarbij hand in hand.

Vanuit de KNVB handelen we op basis van de visie op voetballen. Dit is niks meer en minder dan het voetballen benaderen zoals het objectief waarneembaar is (een spel waarbij een team meer doelpunten probeert te scoren dan de tegenpartij). Vervolgens hebben we afspraken gemaakt over de structuur en de taal die we gebruiken om over voetbal te praten (bijv. tijdens de opleidingen). De wedstrijdvormen stemmen we af op het plezier en de ontwikkeling van kinderen waarin de fundamentals (lees: kenmerken) van het voetballen altijd aanwezig zijn. Dit betekent dat bij 2 tegen 2, 4 tegen 4, 6 tegen 6 en 8 tegen 8 hetzelfde spel wordt gespeeld als 11 tegen 11 en de karakteristieken van het spel niet uit het oog worden verloren.

Bij het leren voetballen gaan we uit van oefeningen en trainingen die gebaseerd zijn op de kenmerken van voetballen (op basis van de eerdergenoemde visie op voetballen). Onze visie op het leren voetballen van kinderen is dat ze leren voetballen door te voetballen, maar dan wel afgestemd op de ontwikkelingskenmerken en mogelijkheden van de kinderen. Spelers het spel (beter) te leren spelen op een kindvriendelijke –of jeugdvolgende- manier staat centraal in deze visie.

Op deze manier koppelen we de KNVB-visies aan de pedagogische visie, waarbij ontwikkeling en plezier hand in hand gaat.

Op welke manier zijn deze uitgangspunten terug te vinden binnen de KNVB?

De uitgangspunten zijn algemeen geformuleerd. Het biedt houvast, een centrale gedachte, over hoe we vinden dat spelers moeten worden begeleid. De volgende stap is de doorvertaling naar alle afdelingen die zich richten op het ontwikkelen van het voetballen en de producten en diensten binnen de KNVB. Van clubondersteuning tot aan de nationale jeugdteams.

Daarbij is een uitbreiding noodzakelijk naar verschillende doelgroepen binnen het voetbal. Deze uitgangspunten richten zich voornamelijk op de trainer/coach, omdat hij/zij een prominente en directe rol speelt in het begeleiden van spelers. Maar een trainer/coach is niet alleen verantwoordelijk voor plezier en ontwikkeling van spelers, en hij/zij kan dit ook zeker niet alleen. Daarom worden de uitgangspunten uitgewerkt voor Hoofden opleiding, clubbestuurders, scheidsrechters en ouders.

Ziet het pedagogisch verantwoord begeleiden van spelers bij een amateurclub er anders uit dan bij een BVO?

Hoe je verantwoord pedagogisch handelt richting spelers verschilt niet op basis van niveau. Onderling of in een bepaalde periode kunnen er verschillende accenten worden gelegd, ieder kind is tenslotte uniek. Jouw pedagogisch handelen is de basis van hoe je omgaat met kinderen, alle kinderen.

Wel is het natuurlijk zo dat spelers op een andere manier plezier kunnen beleven aan het voetballen. Daarop kan je inspelen door te kijken naar jouw team en individuele spelers. Ga met ze in gesprek over wat zij leuk vinden en wat hen motiveert.

Uiteraard is het ook zo dat het stimuleren van de ontwikkeling afhangt van waartoe jouw team in staat is. Dus je zult een goede balans moeten vinden in het “lukken” en “nog niet lukken”. Bij een team op een hoger niveau ziet die balans er wellicht anders uit en kan je sneller of meer uitdaging bieden.

Maar dit bovenstaande zit vooral op het aanbod (hoe bied je het voetbal aan) en de didactiek (hoe leer je de kinderen beter voetballen). Hoe je met kinderen omgaat (pedagogiek) is voor ieder kind gelijk, nogmaals, met accent verschillen, maar niet vanwege verschil in niveau. Het belang van het kind vanuit pedagogisch perspectief is ‘niveau loos’.

Hoe weet je wat een kind op welke leeftijd nodig heeft in de begeleiding?

Centraal staat dat ieder kind uniek is en zich ontwikkelt op een eigen manier en in een eigen tempo. Niet alle kinderen van bijvoorbeeld 12 jaar zijn hetzelfde, ook al zijn ze even oud.

Toch kan het nuttig zijn om meer te weten over de ontwikkelfases van spelers; waar bevinden ze zich ongeveer en wat betekent dit voor de begeleiding van jouw team, de inhoud van de training en het coachen van de wedstrijd? Het is goed om hiervan op de hoogte te zijn, om jouw verwachtingen en handelen aan te passen op de ontwikkelmogelijkheden en plezierbeleving van jouw spelers.

De KNVB heeft deze kenmerken in een overzicht gezet voor elke leeftijdscategorie:
<https://www.knvb.nl/assist/assist-trainers/trainersinformatie/het-team/kenmerken-perleeftijdscategorie>

Waar kan je terecht wanneer je hier wat op de club mee wilt doen?

Wanneer je graag meer wilt lezen over dit thema, kan je op de volgende link klikken:
<https://www.knvb.nl/assist-trainersdashboard/kennisbank>

Dit is een online omgeving waar artikelen staan met veel verschillende thema's. Pedagogiek is op dit platform een thema op zich en is daarnaast impliciet verwerkt in het totale aanbod van artikelen.

Wanneer je vragen hebt over de uitgangspunten, de Q&A of je hebt vragen over hoe je dit op jouw club kunt vormgeven, stuur dan een mail naar: Voetbalontwikkeling@knvb.nl